

Gerhardt Kreyneck

In 1642 wordt Gerhardt Kreyneck (*1612) opgenomen in de vroedschap. Zijn familie maakt dan al driehonderd jaar deel uit van de regeringselite van Zutphen. De Kreyncks leven van grootgrondbezit en de wijnhandel. Gerhardt blijkt een bestuurlijke duizendpoot. Hij is stadstimmermeester – zeg maar directeur openbare werken – en stadspolicymeester. In die laatste functie is hij verantwoordelijk voor de openbare orde. Daarnaast is hij provisor van het Bornhof en het Gasthuis. De stad stuurt hem regelmatig op pad als afgevaardigde en onderhandelaar. Zo is hij gedeputeerde bij de Staten Generaal in Den Haag en bewindvoerder van de Verenigde Oost-Indische Compagnie.

Gerhardt Kreyneck geeft blijk van politieke lenigheid. Als in 1672 het leger van Lodewijk XIV voor de stad verschijnt, ondertekent hij samen met Adriaen Valck de acte van overgave, die Lodewijks broer Philippe van Orléans hen voorlegt. Tijdens de Franse bezetting blijft Kreyneck aan als stadsbestuurder. Na het vertrek van de Fransen bevestigt stadhouder Willem III hem opnieuw in zijn functie. In 1676 wordt hij zelfs burgemeester. Dat blijft hij tot zijn dood.

Kreyncks talenten als onderhandelaar blijken echter niet, als in 1675 de soldaten van het garnizoen hun achterstallige serviesgeld opeisen. Onder veel tumult trekken ze met hun vrouwen naar zijn huis in de Waterstraat. Kreyneck is niet thuis – of doet alsof – en laat zijn dochter en dienstmeid de boel sussen. Dat mislukt. De meute dringt het huis binnen en weigert te vertrekken aler er geld komt. Over de afloop van dit relletje zwijgen de kronieken. Kreyneck blijft echter gewoon in functie.

Hij overlijdt in 1691. Met zijn dood is tevens de rol van het geslacht Kreyneck in het stadsbestuur uitgespeeld. Een tastbare herinnering aan hem als stadstimmermeester is de

Portret van Gerhardt Kreyneck, geschilderd door Dirck van Loonen. (Collectie Stedelijk Museum Zutphen/bruikleen Stichting der Heerlijkheden Oosterland, Sirjansland en Oosterstein)

oude steen met zijn naam (en die van collega Adriaen Valck) ingemetseld in de kademuur ter hoogte van de Marspoortstraat.

Tegenwoordig waarderen we Gerhardt Kreyneck om een heel andere reden. Tussen al zijn bestuurlijke werkzaamheden door is hij een ijverig en onvermoeibaar afschrijver van oude charters, stadsrekeningen en andere historische documenten. Dat resulteert in 35 gebonden boekwerken in klein maar regelmatig handschrift, die in 1878 door zijn erfgenamen aan de gemeente worden geschonken. Een onschatbaar bezit, omdat veel originelen nadien verloren zijn gegaan.

(Rob Kammelaar)

Literatuur

- RAZ: archiefnr.1, inv.nr. 2050; archiefnr.141 (collectie Kreyneck.
- Jhr. Mr. R.C.C. de Savornin Lohman: *Een kadesteel in het licht van de stadsgeschiedenis van Zutphen*, in: OUD-ZUTPHEN 1991-1.